

نهم وتاره به شیوه‌یه‌کی "مه‌کرو" و زور ساده باسی نهم خالانه ده‌کەت: هیزی نهمنی مانای چیه؟ چەند هیزی نهمنی هه‌یه له عیراقدا، نامانجه‌کان و تاییه‌تمه‌ندیه‌کانی؟ نایا نیقوولوسیونیزمه‌کی باشی نهمنی هه‌بووه له زهمان و مه‌کاندا؟ هیزی نهمنی که ده‌سه‌لاتداره ناوی چیه؟ چەند خال و پرسیاری گرنگ بو عیراق، وشه‌یه‌کی کورت له سه‌ر رۆژ‌ه‌لاتی ناوه‌راست، قه‌ندیل، نه‌نقره و نه‌نجامی نهم وتاره.

نهم کونسینپته وه‌ک کونسینپته‌کانی تر گۆرانکاری خۆی بینه‌وه له زهمان و مه‌کاندا و له هه‌ر کۆمه‌لگایه‌کدا تاییه‌تمه‌ندیه‌کان و نامانجه‌کانی خۆی هه‌یه. له ناو کۆمه‌لگای پیشکه‌وتوو یان دو‌اکه‌وتوودا،... هتد، نهم باب‌ه‌ته خاوه‌نی جیاوازی و هوکاره‌کانی هاوبه‌شی خۆیه (تیگه‌بیشن، بینه‌ن، سایکۆلۆجی، کارکردن،... هتد). به کورتی، "مه‌کرو" و زور ساده نهم کونسینپته په‌یوه‌ندییه‌کی زور نزیکه‌وه هه‌یه به کونسینپتی پارێزگاری، به‌رگری کردن و پاراستن. پارێزگاری و پاراستنی ولات، سنوور، کۆمه‌لگا، تاکه‌سه‌س، نابوری، خاک، به‌پرسی، حزب، سیستم... هتد = پارێزگاری و پاراستنی ماده، بێر و فکر کردن و نه‌وه بۆ به‌رده‌وام بونی نارامی و **public welfare** و ده‌توانی به شیوه‌هکانی جیاوازی به کار بینه: به یاسای یان به‌بی یاسا، شه‌خسی، حزبی، بۆ نامانجه‌کی تاییه‌ت، خزمه‌ت کردنی نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی یان چینی ده‌سه‌لاتدار،... هتد.

چەند خال و پرسیاری گرنگ بو عیراق، هوشیار بارزانی گووت: "پاش دروستبوونی ده‌وله‌تی عیراق هیزه‌هکانی نهمنی به شیوه‌یه‌کی عام نیش و کاریان چی و چۆن بوویه تا روخانی رژیمی به‌عسی؟ جیاوازی و هوکاره‌کانی هاوبه‌شی نهم هیزانه پیش و دواي سالی ۲۰۰۳ چۆن و به چ شیوه‌یه‌ک به کار هاتوونه؟ نایا هیزه‌هکانی نهمنی عیراقی له به‌رژوه‌ندی گشتی کۆمه‌لگادا بوونه؟ میژووی هیزه نهمنییه‌کانی عیراقی چەند خال بۆمان نیسبات ده‌کەن وه‌ک: - **ویژدانی هیزه نهمنییه‌کانی عیراقی ویژدانه‌کی ژێرده‌ستی، هه‌لخه‌له‌تاندن و خاپاندنه‌کی زور شاره‌زا و پروفیشناله**. - **میژووی نهمنی عیراقی زور به ناشکرا نیسبات ده‌کەت که هیزه‌هکانی نهمنی ده‌وله‌تی عیراق نه به‌س له به‌رژوه‌ندی گشتی کۆمه‌لگادا نه‌بوونه به‌لام به شیوه‌یه‌کی تاییه‌تی خۆی له زهماندا له خزمه‌تکردنی نایدیۆلۆجیا، نایین، دیکتاتور، چەند که‌سیک، نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی،... هتد، دابوونه**. = **هه‌لخه‌له‌تاندن و خاپاندنه‌کی زور زور شاره‌زای خۆیان و کۆمه‌لگا، پاراستنی سته‌م و زولموزوری، ترس، تانیفیه‌ت، دزی و گه‌نده‌لی بێ سنوور، عه‌قلیه‌تی میلیشیا و ده‌وله‌مه‌ندکردنی بی سنووری به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبی و مه‌لای سیاسی و دینی = تاییه‌تمه‌ندیه‌کانی هیزه نهمنییه‌کانی عیراقی پیش و دواي سالی ۲۰۰۳**. نهم خالانه دواي روخانی رژیمی ډرندیه‌ی سه‌دام زیاتر بوون و

We are witnessing a fragmentation of the Iraqi space, controlled, structured

به گه‌نده‌لی بێ سنوور، ترس، میلیشیا، نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی، به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبی و مه‌لای سیاسی و دینی. له کوردستانی عیراق پیش سالی ۱۹۹۱ زۆربه‌ی هیزه نهمنییه‌کانی کوردی وه‌ک کۆمه‌لگا به شیوه‌یه‌کی عام ناگاداری سروشتی راسته‌قینه‌ی به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبی نه‌بوون. ده‌توانی میژووی هیزه‌هکانی نهمنی کوردستانی عیراق دابه‌ش بکه‌ی بۆ چەند **period** وه‌ک: له سالی ۱۹۲۱ تا ۱۹۵۸؛ له ۱۹۵۸ تا ۱۹۷۵؛ له ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۱؛ له سالی ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۳ و له ۲۰۰۳ تا نیستا ۲۰۲۲.

These periods can be divided into sub-periods which have their own characteristic and specificity.

چەند پرسیار بۆ هیزه نهمنییه‌کانی کوردی: نایا نهم هیزانه ده‌زانن هه‌لخه‌له‌تاندن، خاپاندن و به‌کاره‌ینانیان له‌لای به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبی چۆن و به چ شیوه‌یه‌که؟ بۆچی له ناو کۆمه‌لگای نهمنییدا هه‌چ گۆرانکاری بانه‌رتی نه‌بوویه و دواي سالی ۲۰۰۳

There was an acceleration of

میلیشیا بوون، ریکخراو کردنیان، قاچاچیه‌تی، دزی و گه‌نده‌لی زور قوولی نه‌ستونی و ناسویی، خزمه‌ت کردنی نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی، ده‌وله‌مه‌ند کردنی بێ سنووری به‌پرسیه‌کان، هه‌یوان کردنی کۆمه‌لگای کوردی و پاراستنی نهم خالانه‌یه. و نه‌وه‌ش له چوارچۆیه‌یه‌کی شه‌رعییه‌تی دزی و گنده‌لی: 'حکومه‌تی' هه‌ریم، حزبی، دینی، ته‌قلیدی،... هتد. بێگومان هوکاره‌کانی هاوبه‌شی هیزه‌هکانی نهمنی (پنشه‌مرگه، ناسایش، پاراستن، پۆلیس، سیخوری جیاوازی: نیداری، دینی، نابوری، نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی،... هتد) له سه‌رانه‌ری کوردستانی عیراق زیاتر له جیاوازیه‌کان. **چەند هوکاری هاوبه‌شیان: هه‌مووتان دزی ویژدانی خۆتان، دزی خیزان، دزی ناینده، دزی دین، دزی کۆمه‌لگا، دزی گوند وشار... هتد، به شیوه‌یه‌کی زور خراب و پیس کار ده‌کەن و ناگاداری خۆتان نینه. رۆژ به رۆژ بارودۆخی (نابوری، کۆمه‌لایه‌تی، سایکۆلۆجی،... هتد)، نهم هیزانه پیستر، خرابتر و قولترده‌بیته‌وه و له هه‌مان کاتدا به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبی رۆژ به رۆژ ده‌وله‌مه‌ندتر ده‌بن. نهم هیزانه فیزی کهلتوری ژێر ده‌ستی، سته‌م و زولموزوری، ترس، تانیفیه‌ت، دزی و گه‌نده‌لی بێ سنوور و عه‌قلیه‌تی میلیشیا بوونه. به هه‌چ جوړیک له عه‌قلیه‌تی کلاسیکی و نه‌زانی به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبی خارج نه‌بوونه و کاریگه‌ری ته‌قلیدی زوره له سه‌ر نهم هیزانه.**

کۆمه‌لگای نهمنی وه‌ک کۆمه‌لگای کوردی نه به‌س ناگاداری به هیز بوونی خۆیان نیه به‌لام له هه‌مان کاتدا فکر وهیزر ده‌کەن که هه‌چ چاره‌یه‌کیتر یان نیه. و نه‌وه له به‌ر ویژدانه‌کی زور نزم، نه‌زانی و ترس. په‌یوه‌ندی بینه نهم سن خاله چیه و چ کاریگه‌ریان له سه‌ر یه‌کتر هه‌یه؟ نایا به‌رده‌وام بوونی نهم بارودۆخی زور نالوز و جیاوازی سیاسی، نابوری، کۆمه‌لایه‌تی، نهمنی، ته‌ندروستی، په‌روه‌ده‌ی، دارایی،... هتد، نه‌رازی بوونی عامی کۆمه‌لگا، ناودانی قوولی دزی و گه‌نده‌لی جیاوازی؟... هتد، نیسباتی نه‌زانی و ترسه‌کی تاییه‌ت ناکه‌ن؟ یه‌ک جیاوازی له‌نیوان هه‌یوان کردنی کۆمه‌لگای یارتی، یه‌کیتی و نیسلاویه‌کانی کوردی... هتد، هه‌یه که زور گرنگه؛ نهم جیاوازییه چیه؟ له‌نیوان خۆیاندا، به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبی و مه‌لای سیاسی و دینی ده‌ر به‌ره‌ی کۆمه‌لگا و هیزه نهمنییه‌کان، رۆشنییر، کریکار، قوتابی... هتد، به شیوه‌یه‌کی گشتی ده‌لێن: هه‌مووتان بوون به مه‌ر و بز و به هه‌چ شیوه‌یه‌ک نازانن چی بکه‌ن له به‌ر ترس، خۆپه‌رستی و نه‌زانیی بی سنوورتان؛ و دوو جوړ نه‌وتمان هه‌یه: نه‌وت وه‌ک که‌ره‌سته‌ی سروشتی ژێر خاک و جه‌ماوه‌ری شیعه، سوونه و کورد وه‌ک که‌ره‌سته‌یه‌ک که به‌هاکه‌ی زور گه‌ورتره له نه‌وت! بۆ؟ چونکه تا نیستا به‌س خاوه‌نی فکر و هیزر کردنه‌کی **هه‌یوانی بوونه**. " هوشیار بارزانی گووت: " به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی پارتی به گرتنی چەند که‌سیکی بانه‌مال (به هه‌له تاوانبار کردنیان)، چی بۆ هه‌موومان نیسبات ده‌کەن؟ - یه‌که‌م که‌سی به‌پرسی مسعووه - پین نه‌کانی زیاتر له به‌ره‌که‌ی درێژ کردووه - خۆیان نانا‌سینه‌وه و له سنووری خۆیان ده‌رچوونه - پیاوه‌کانی بانه‌مال بوون به نافرته - هه‌موو شتی‌کتان فرۆشت له به‌ر پاره - ترسی مسعود و بانه‌ماله‌که‌ی (وه‌ک به‌پرسیه‌کانی مه‌رکزی حزبه‌کانی تر)، زور گه‌ورتره له ترسی من، تۆ، نێمه، جه‌ماوه‌ر، هیزه‌هکانی نهمنی 2. - ... هتد. " ناگاداران یان نه که میتۆد و شیوازی به‌ریوه‌بردن و حکومرا‌نی له سه‌رانه‌ری عیراقدا = هه‌یوان کردنی کۆمه‌لگا و بلا‌وکردنه‌وه‌ی ترسه.

هوشیار بارزانی گوت: "بهرنامه و پروگرامه‌کانی هه‌موو لایه‌نه پارتیه سیاسییه‌کان زور ریکوپینک و جوانن له‌سه‌ر کاغزه. به‌لام بۆچی به به‌رده‌وامی کۆمه‌لگا له ژیربارودۆخه‌کی جیاوازی زور خراپ و پیس دایه؟ نایا کەسێک پاره زیاتر له به‌رپرسه‌کانی مه‌رکەزی حزبی دزیوه؟ نه. چه‌ند جار ده‌نگ ده‌دهن؟ چه‌ند حزب دروست ده‌کهن؟ چه‌ند جار گالته، یاری تاییهت و قیبل له خۆتان ده‌کهن؟ نایا هه‌ر به به‌رده‌وامی خۆپه‌رستی خۆتان ناو ده‌دهن و هه‌ر به به‌رده‌وامی ره‌خنه ده‌گرن؟ نایا بیری له‌وه‌کردۆته‌وه که چه‌ر سه‌ره‌که له‌ده‌ره‌وه‌ی کارکردنه‌کی کلاسیکیه؟ چه‌ر چه‌وه‌ی سیسته‌مه‌که به شێوه‌یه‌که که ریگه به گۆرانکاری راسته‌قیته نادات و کونسیتیه‌کانی وه‌ک هه‌لنێژاردن، یاسا، کۆنفراانس، وه‌زیر و گوزیر، وه‌زارت، کۆبوونه‌وه، نه‌ندامی حزبی، کۆنگره، په‌رله‌مان،... هتد، له ناو نهم سیسته‌مه هه‌یج مانایه‌کی نییه و زور باش راهاتوونه به نهم ژبانی ژه‌هراوی. په‌یدا بوون و دروست کردنی حزبه‌کانی نیسلامی و غه‌یری نیسلامی جیاواز = گالته و یاری کردنه‌کی تاییهت به خۆتان (ناو دانی خۆپه‌رستی خۆتان و چه‌ند کەسێک ده‌وله‌مه‌ندتر ده‌بن)، و به‌رده‌وام بوونی نهم بارودۆخی زور پیس و خراپی جیاوازی نیستا.

نه‌وانه‌ی که به‌راستی گۆرانکاری به‌هه‌تیه‌بان ده‌وێت پیویسته باش ناگادار بن که پاره نابینت ناسته‌نگ بێت بۆ نهم گۆرانکاری سه‌رانسه‌ری. بۆ؟ هه‌یج کەسێک هه‌نده‌ی به‌رپرسه‌کانی مه‌رکەزی حزبی پاره نییه، پاره‌ی دزی له: من، تو، نیمه، کۆمه‌لگا، هه‌یزه‌کانی نهمی،... هتد. پیویسته کۆمه‌لگا باش بزانیته که کاتی هه‌یج په‌نیک له‌م احزابه‌کان به هه‌یج شێوه‌یه‌ک نه‌ماوه."

کۆمه‌لگای عیراق کۆمه‌لگایه‌کی ته‌قلیدییه و میژوو لایه‌نیکی دیکه‌ی به‌رپرسه‌کان نیشان ده‌دات (به عه‌قلی ته‌قلیدی و عیراقی): هه‌موو نه‌و شتانه‌ی که له به‌رژه‌وه‌ندی ده‌سه‌لاتی کۆردی و عه‌ره‌بی شیعه و سوننه دابیت ریییدراو، حه‌لاله: وه‌ک کوشتی جالاکان، رۆژنامه‌نووس، خۆبیشاندهران،... هتد، و به‌رده‌وام بوونی تالان کردن، دزی و گه‌نده‌لی شه‌رعی زور گه‌وره، کەسێک بخاته زیندان‌ه‌وه له‌به‌ر وتاره‌که‌ی یان له‌به‌ر نه‌وه‌ی داوای مووچه‌که‌ی ده‌کات، و به‌رده‌وام بوونی توندوتیژی چه‌سته‌یی، ده‌روونی و رۆحی... هتد. پرسیاریک بۆ هه‌یزه نه‌منیه‌کانی کۆردی و عه‌ره‌بی شیعه و سوننه: موچه‌ی هه‌یزه‌کانی پاراستن و ناسایش حه‌لاله یان حه‌رامه له کاتیکدا که ده‌زانی نیش و کاری به‌ره‌تی تۆ به‌رگری کردنه له به‌رپرسه‌کانی مه‌رکەزی حزبی، مه‌لای سیاسی و دینی = به‌رده‌وام بوونی سته‌م و زۆلمووزوری، دزی و گه‌نده‌لی زور قوئی شه‌رعی، حه‌یوان و تالان کردنی کۆمه‌لگا،... هتد.

له‌وانه‌یه که هه‌یزه‌کانی ناسایش، پاراستن، دژه‌تیرۆر و لیوای کۆماندۆ خاوه‌نی سایکۆلۆجیه‌کی تاییهت بن و شانازی به خۆتان به‌کهن = ناستی و یژدانه‌کی زور نزم، قیبل کردنه‌کی پروفیشنال له خۆتان و حه‌یوان کردنی تاییهتانه (وه‌ک نه‌نجامه‌کانی هه‌لنێژاردنی نوکتۆبه‌ری ۲۰۲۱ له عیراق).

هوشیار بارزانی گوت: "میتۆدی کاری جیاوازی به‌ریوه‌بردن و حکومرانی هه‌یزه‌کانی نهمی (ناسایش، پاراستن، پۆلیس، دژه‌تیرۆر، لیوای کۆماندۆ، پینشمه‌رگه... هتد)، زور به ناشکرانی نیسباتی نهم خالانه ده‌کهن (به کورتی و زور ساده): نه‌بوونی و یژدانه‌کی جه‌ماوه‌ری نهمی و دابشکردنی له ناو میلیشیای جیاوازی کۆردی؛ نهم هه‌یزانه پینش هه‌موو شتیک پاراستن و به‌رگری له کۆیلایه‌تی خۆتان، ترس و بلابوونه‌وه‌ی، دز له‌ناو ماله‌که، گه‌نده‌لی زور قوولی ستوونی و ناسویی شه‌رعی جیاواز،... هتد، ده‌کهن = پاراستنی سیسته‌می دزی، گه‌نده‌لی و میلیشیای ژه‌هراوی جیاوازی نیداری، نابوری، ته‌ندروستی، په‌روه‌رده، حزبی، نهمی، دینی،... هتد، و ده‌وله‌مه‌ند کردنی رۆژ به رۆژ و به سنووری به‌رپرسه‌کانی مه‌رکەزی حزبی = ریگری کردن له گۆرانکاریه‌کی ریشه‌یی و راسته‌قیته که (هه‌یج په‌یوه‌ندیه‌کی به هه‌را و هوریا ی بیسه‌رو به‌ره‌ی نیستا نییه)، خاوه‌نی شیواز و میتۆدی تاییه‌تی خۆیه و سه‌دا سد خارجی و یژدانی '۳'یه."

بارودۆخی هه‌یزه‌کانی عه‌ره‌بی عیراقی چۆن بوویه پاش دروست بوونی ده‌وله‌تی عیراق له سالی ۱۹۲۱؟ نایا میژوو وه‌لامی نه‌و پرسیاره ناداته‌وه؟ فلان کەس ده‌توانی میژووی هه‌یزه‌کانی نهمی عه‌ره‌بی عیراقی دابه‌ش به‌که‌یت بۆ چه‌ند period: وه‌ک نمونه له سالی ۱۹۳۲ تا ۱۹۳۶؛ ۱۹۴۸ تا ۱۹۵۸؛ ۱۹۶۸ تا ۱۹۷۰؛ ۱۹۷۰ تا ۲۰۰۳ و له سالی ۲۰۰۳ تا ۲۰۲۲. هه‌ر په‌ک له‌م سه‌رده‌مانه‌دا تاییه‌تمه‌ندیه‌کانی تاییه‌تی خۆی هه‌یه. په‌یوه‌ندی نیوان هه‌یزه‌کانی نهمی و سیاسه‌ت چۆن بوویه و چه‌ کاریه‌ریان هه‌یوه له‌سه‌ر په‌کتر؟ له‌گه‌ل هاتنی سه‌دام بۆ سه‌ر ده‌سه‌لات گۆرانکاریه‌کی ریشه‌یی په‌یدا بو له ناو هه‌یزه‌کانی نهمی و عه‌ره‌بی حزبی به‌عسی درنده، ده‌سه‌لاتدار بوو له سه‌ر هه‌موو شتیک له ناو کۆمه‌لگادا و به تاییه‌تی له سه‌ر هه‌یزه‌کانی نهمی به شێوه‌یه‌کی گشتی که رژیمیکی توتالیتریان دروست کرد و درێژخایانه بو = خزمه‌ت کردنی کەسێک، نایدیۆلۆجیا، دیکتاتور.

دوای روخانی سه‌دام پانۆرامای هه‌یزه‌کانی نهمی به‌ته‌واوی گۆرا و نه‌وه‌ش به‌س به شێوه‌یه‌کی Structurelle

چه‌ندین میلیشیا و هه‌یزه‌کانی نهمی جیاوازی دینی شیعه، سوننه و نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی په‌یدا بوون و هه‌موویان خاوه‌نی ریکخراوه‌کانی تاییهت به خۆیان هه‌یه بۆ دزی، گه‌نده‌لی شه‌رعی و نه‌بوونی ناسایشی جیاوازی نهمی، نابوری، سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی، دینی،... هتد. نهم بارودۆخی نیستی عیراق به شێوه‌یه‌کی زور به‌هه‌یز نیسبات ده‌کات که میتۆد و شیوازی هزر، فکر و کار کردنی هه‌یزه‌کانی نهمی عیراقی شیعه و سوننه هه‌مان شیواز و میتۆدی هه‌یزه‌کانی نهمی پینش روخانی سه‌دامه به‌لام به شێوه‌یه‌کی نوێ، تازه و له چه‌ر چه‌وه‌ی میلیشیای جیاوازی شیعه و سوننه‌دا، نه‌مه‌ش به یارمه‌تی نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی. لیره جاریکی تر ده‌بینین که هه‌یزه‌کانی نهمی زور به هه‌یز له خزمه‌تکردنی چه‌ند کەسێک، دین، میلیشیای تاییهت، نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی و حه‌یوان کردنی جه‌ماوه‌ری شیعه و سوننه دانه (په‌ک جیاوازی له‌نیوان حه‌یوان کردنی جه‌ماوه‌ری شیعه و سوننه‌ی عه‌ره‌بی عیراقیدا هه‌یه که زور گرنگه؛ نهم جیاوازیه‌ی چه‌یه؟) = کۆمه‌لگای (نهمی) شیعه و سوننه‌ی عیراقی فیری که‌لتووری گه‌نده‌لی، دزی، کوشتن و حه‌یوان کردنی کۆمه‌لگا بوویه و نهم که‌لتووره ژبانه‌کی زور خۆش و ریکوپینکی به‌رده‌وام هه‌یه له ناو کۆمه‌لگادا.

بێگومان هوکاره‌کانی هاوبه‌شی هه‌یزه‌کانی نهمی شیعه و سوننه‌ی عیراقی زیاترن له جیاوازیه‌کان. چه‌ند هوکاری هاوبه‌شی نهم هه‌یزانه: هه‌ست پیکردن به تانیقیه‌ت بوونی خۆیان؛ فیری که‌لتوری سته‌م و زۆلمووزوری، ژیر ده‌ستی، ترس، تانیقیه‌ت، دزی و گه‌نده‌لی بێ سنوور و عه‌قلیه‌تی میلیشیای بوونه؛ به‌بێ نه‌وه‌ی که ناگادار بن، نهم هه‌یزانه زور به هه‌یز دزی ناینده، دزی کۆمه‌لگا، دزی گوند وشار، دزی و یژدانی خۆتان، دزی خیزان،... هتد، به شێوه‌یه‌کی زور خراپ و پیس کار ده‌کهن؛ هه‌لخه‌له‌تاندن، خایاندن و په‌کاره‌یانیان له‌لای به‌رپرسه‌کانی مه‌رکەزی حزبی، نه‌کته‌ری ده‌ولی خارجی، مه‌لای سیاسی و دینی زور ناسانه؛ کاریگه‌ری فاکته‌ری نایینی و ته‌قلیدی زور گه‌وره‌یه له سه‌ر نهم هه‌یزانه؛... هتد.

هه‌ر چه‌ند کۆمه‌لگا دواکه‌وتوتر بێت، کاریگه‌ری نهم خالانه نه‌ونده زیاتره له سه‌ر هه‌یزه‌کانی نهمی.

به گشتی هیزه نه منیبه کانی رۆژهلای ناوه راست به چ شیوهیهک و چۆن به کار هاتوونه؟ تایبهتمه ندیه کانی نهم هیزانه و نیفولوسیونیزی می چون بوویه؟ به شیوهیهکی باش یان زور خراپ و نیگه تیغ به کار هاتوونه؟ میژوو نیسبات دهکته که هیزه نه منیبه کانی خوره لاتی ناوه راست پیش هه موو شتیکی و به بهرده وومی له بهرژوهندی ترس، ستهم و زولموزوری، بنه مال، چهند که سیک، نایدیولوجیا، نایین، دیکتاتور و نه کته ری ده ولی خارجی،... هتد، دابوونه. هه و لاتیکی تایبهتمه ندیه کانی خویه ههیه له سه ر نهم بابه ته. بو نموونه: که مالیزی تورکی (وهک نایدیولوجیای ده ولته که هه له ده ستیه که وه توشی قهیرانی شه رعیه ته بو) هیزه کانی نه منی تورکیا به چ شیوهیهک به کار هینایه له زه ماندا باش دروست بوونی تورکیا له سالی ۱۹۲۳؟ نایا نهم هیزانه له خزمهت کردنی بهرژوهندی عامی کۆمه لگا و دیموکراسی دابوونه؟ نه. کاریگهریان له سه ر توندوتیژی جیاوازی نیستای کۆمه لگای تورکیا به چ شیوهیه که؟ چینی سیاسی تورکی وهک چینی سیاسی رۆژهلای ناوه راست و قه ندیل پیویسته باش ناگادار بیت که بهس کۆپیکردنی فکر و هزر کردن کافی نییه. نایا کۆمه لگای تورکیا ناگاداره یان نه که چۆن و به چ شیوهیهک چینی سیاسی تورکیا Se nourrisse به توندوتیژی و شه ری جیاواز له گه ل جه ماوه ری کورد؟

قه ندیل چۆن هیزی سه ربازی خوی به کار ده هینیت؟ له زه ماندا نایا هیزه کانی قه ندیل له بازنی کلاسیکی ده رچوونه؟ نه. فکر و هزر کردن قه ندیل له سه ر کونسیتی پاریزگاری و بهرگری کردن به چ شیوهیه که؟ سه قه ته، نه گونجاو، ته سه که،... هتد. له گه ل عه قلی وشکی نه نقه ره پاژوو ده شته. هوشیار بارزانی گوت: "به پتی نه وهی که نووسراوه پیشتر ده توانین بلین که بهس یهک هیزه ی نه منی ده سه لاتدار ههیه له هه موو عیرا قدا و خاوه نی هه چ نیفولوسیونیزی مه کی باشی نه منی نه بوویه: هیزی نه منی که که لتووری کوشتن، گه نده لی، دزی، حه یوان کردن کۆمه لگا و یاراستی بهرژوهندی: مه لای سیاسی و دینی، بهریر سه کانی مه رکه زی حزبی و نه کته ری ده ولی خارجی ده یاریزی. = نامانجی سه ره کی هیزه کانی نه منی عه ره بی شیعه، سوننه و کورد."

هوشیار بارزانی گوت: "یه کیک له تایبهتمه ندیه کانی کۆمه لگای رۆژهلای وهک کۆمه لگای عیرا قی نه وهیه که هه لئه تانندن و خاپاندنی جه ماوه ر، خه لک زور ناسانه که ره فتار و کرداری چینی ده سه لاتدار هه لئه گرن، ده گرنه بهر. کۆمه لگای نه منی عیرا قی وهک کۆمه لگا به شیوهیه کی گشتی له ناو دزی و گه نده لی قول، ترس، تانیقیه ته، ستهم و زولموزوری و توندوتیژی جیاواز نو قم بووه و رۆلکی پیس ده بینیت بو بهرده وام بوونی نهم سیسته مه، هه ر چهنده که له خویان بیزار بوونه و زور توورنه.

عیرا ق له ناو قور دایه تا قورگه که ی! جه ماوه ری شیعه، سوننه، کورد، مه سیحی و کۆمه لگا چاره چییه؟ بهرده وام بوونی گالته و یاری کردن به خۆتانه به ناوه کانی جیاواز؟ نیستا بازاری پله و پیوستی دزی و گه نده لی زور قولی سه رۆک وه زیر، سه رۆک کۆمار، وه زیر و گوزیر زور گه رمه، پیروژتان بیت. حالی بوونه که چاره سه ره که له ده ره وهی کارکردنه کی کلاسیکیه یان نه؟ و بهس یهک چاره تان ههیه: وه ره. ترس و نه بوونی یژدانه کی بهر، ژین له ناو collective unconscious

ونه زانینی جیاواز، بهرده وامن له ناو کۆمه لگادا و رۆژ به رۆژ پیستر و خراپتر سه رتان له دیوار ده دن. " نه گه ر خاوه نی سایکۆلۆجیه کی پیس و خراپی حزبی، میلیشیای و دینی نه بی ده زانی که بلاوکردنه وهی نهم وتاره زور گرنه گه له سه رانه ری عیرا قدا.

م امین

- 1- <https://kcdme.com/M.%20Amin%2015.03.2021.pdf>
- 2- <https://kcdme.com/M%20Amin%2004.12.2020.pdf>

*فلان کهس ده توانی به یهک دوو شیوازی تر، قولتر و ریکوپیکتر له سه ر نهم بابه ته بنووسی.